

รายวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รหัสวิชา ว23101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เรื่อง การโคจรของดาวเคราะห์

รอบดวงอาทิตย์ (2)

ครูผู้สอน ครูวัชรียา เดชาสิทธิ์

ครุรติรส พงษ์ชาวดาร

เรื่อง

การโคจรของดาวเคราะห์
รอบดวงอาทิตย์ (2)

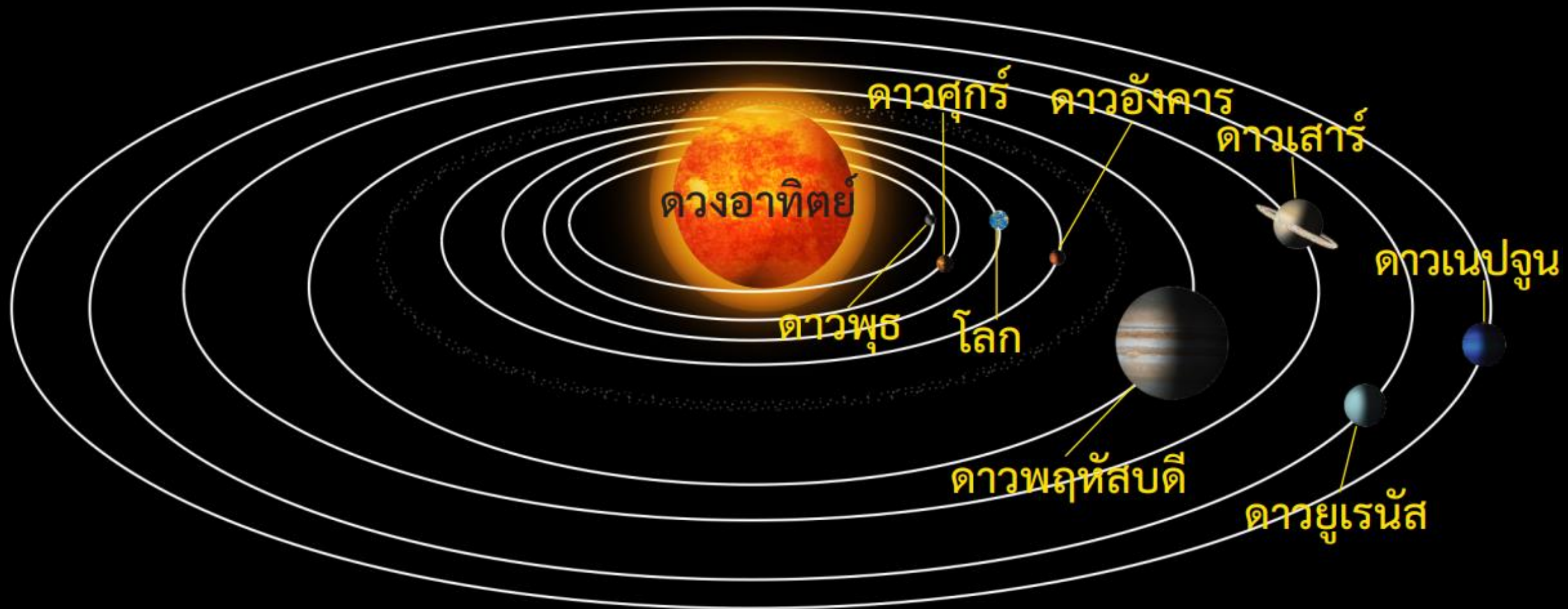

จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายการโคจรของดาวเคราะห์รอบดวงอาทิตย์
ด้วยแรงโน้มถ่วงจากสมการ

$$F = \frac{Gm_1m_2}{r^2}$$

คำถามทบทวนบทเรียน

ดาวเคราะห์โคจรรอบดวงอาทิตย์ได้อย่างไร

เฉลย

ดาวเคราะห์โคจรรอบดวงอาทิตย์ได้
ด้วยแรงโน้มถ่วงที่ดวงอาทิตย์กระทำกับ
ดาวเคราะห์

?

คำถามชวนคิด

ถ้าดาวเคราะห์แต่ละดวงมีระยะห่างจากดวงอาทิตย์ต่างกัน ขนาดของแรงโน้มถ่วงที่ดวงอาทิตย์กระทำกับดาวเคราะห์แต่ละดวงจะแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

คำถามชวนคิด

- ถ้าดาวเคราะห์แต่ละดวงมีมวลต่างกัน ขนาดของแรงโน้มถ่วงที่ดวงอาทิตย์กระทำกับดาวเคราะห์แต่ละดวงจะแตกต่างกันหรือไม่

คำถามชวนคิด

ถ้าดวงอาทิตย์มีแรงโน้มถ่วงกระทำต่อดาวเคราะห์
แต่ทำไมดาวเคราะห์จึงเคลื่อนที่รอบดวงอาทิตย์ ไม่
เคลื่อนที่เข้าหาดวงอาทิตย์

ใบกิจกรรมที่ 2

ขนาดของแรงโน้มถ่วง ขึ้นอยู่กับปริมาณใด

ดาวน์โหลดใบกิจกรรมได้จาก www.dltv.ac.th

ใบกิจกรรมที่ 2

ขนาดของแรงโน้มถ่วงขึ้นอยู่กับปริมาณใด

จุดประสงค์

วิเคราะห์ข้อมูลและอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อขนาดของแรงโน้มถ่วง

วัสดุและอุปกรณ์

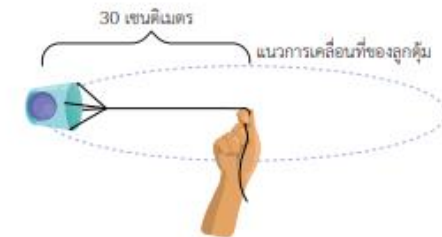
1. แก้วพลาสติก	1 ใบ
2. เชือกโปรเซนิย	1 ม้วน
3. ดินน้ำมัน 150 กรัม	1 ก้อน

วิธีการดำเนินงานกิจกรรม

1. บรรจุก้อนดินน้ำมันครึ่งก้อน มวล 75 กรัม ในแก้วพลาสติก มัดเชือกรอบแก้วพลาสติกให้มีลักษณะเป็นลูกตุ้ม โดยเชือกยาว 1 เมตร ดังภาพ

2. จับเชือกที่ด้านตรงข้ามกับลูกตุ้ม โดยให้เชือกมีความยาว 30 เซนติเมตร เหยียดลูกตุ้มด้วยอัตราเร็วค่าหนึ่งให้เคลื่อนที่เป็นวงกลมเหนือศีรษะให้มีลักษณะดังภาพ สังเกตขนาดของแรงที่เชือกกระทำต่อมือ บันทึกผลลงในใบงานที่ 2

ใบกิจกรรมที่ 2

ขนาดของแรงโน้มถ่วงขึ้นอยู่กับปริมาณใด

ใบกิจกรรมที่ 2

ขนาดของแรงโน้มถ่วงขึ้นอยู่กับปริมาณใด

จุดประสงค์

วิเคราะห์ข้อมูลและอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อขนาดของแรงโน้มถ่วง

วัสดุและอุปกรณ์

1. แก้วพลาสติก 1 ใบ
2. เชือกไพรศณีย์ 1 ม้วน
3. ดินน้ำมัน 150 กรัม 1 ก้อน

ใบกิจกรรมที่ 2

ขนาดของแรงโน้มถ่วงขึ้นอยู่กับปริมาณใด

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. บรรจุก้อนดินน้ำมันครึ่งก้อน มวล 75 กรัม ในแก้วพลาสติก มัดเชือกรอบแก้วพลาสติกให้มีลักษณะเป็นลูกตุ้ม โดยเชือกยาว 1 เมตร ดังภาพ

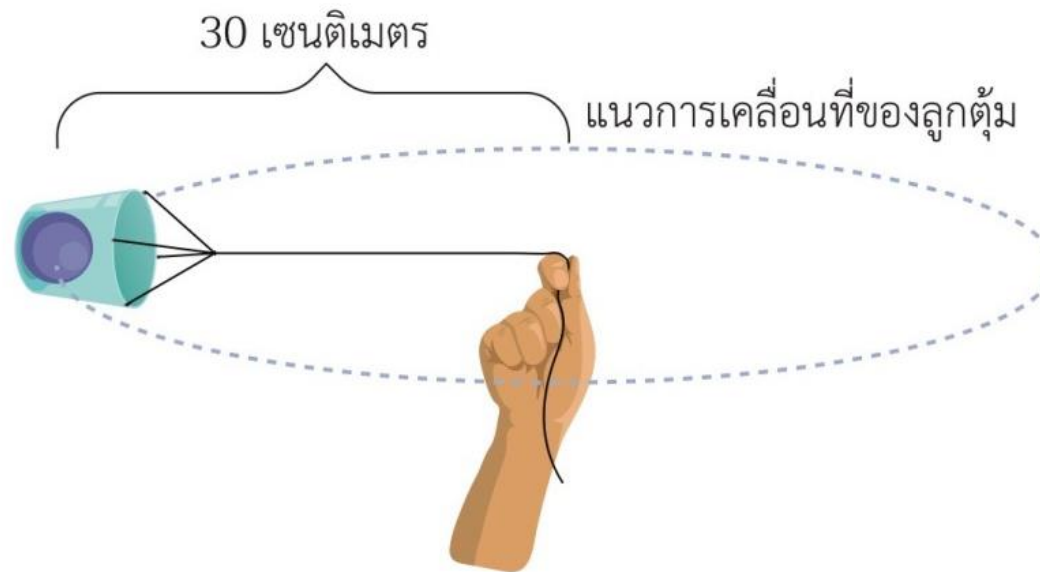

ใบกิจกรรมที่ 2

ขนาดของแรงโน้มถ่วงขึ้นอยู่กับปริมาณใด

- จับเชือกที่ด้านตรงข้ามกับลูกตุ้ม โดยให้เชือกมีความยาว 30 เซนติเมตร เหวี่ยงลูกตุ้มด้วยอัตราเร็วค่าหนึ่งให้เคลื่อนที่เป็นวงกลมเหนือศีรษะให้มีลักษณะดังภาพ สังเกตขนาดของแรงที่เชือกกระทำต่อมือ บันทึกผลลงในใบงานที่ 2

ใบกิจกรรมที่ 2

ขนาดของแรงโน้มถ่วงขึ้นอยู่กับปริมาณใด

3. นักเรียนคนเดิมทำซ้ำข้อ 2 แต่เปลี่ยนตำแหน่งที่จับเชือกโดยให้เชือกมีความยาว 60 เซนติเมตร เหยียงลูกตุ้มด้วยอัตราเร็วเท่าเดิมให้เคลื่อนที่เป็นวงกลมเหนือศีรษะ สังเกตขนาดของแรงที่เชือกกระทำต่อมือ บันทึกผลลงในใบงานที่ 2
4. นักเรียนคนเดิมทำซ้ำข้อ 2 แต่เพิ่มมวลของลูกตุ้ม โดยเพิ่มดินน้ำมันอีกครั้งก่อน รวมเป็น 150 กรัม และให้เชือกมีความยาว 30 เซนติเมตร เหยียงลูกตุ้มด้วยอัตราเร็วเท่าเดิมให้เคลื่อนที่เป็นวงกลมเหนือศีรษะ สังเกตขนาดของแรงที่เชือกกระทำต่อมือ บันทึกผลลงในใบงานที่ 2
5. ศึกษาใบความรู้ที่ 2 แรงโน้มถ่วง

ใบกิจกรรมที่ 2

ขนาดของแรงโน้มถ่วง ขึ้นอยู่กับปริมาณใด

ดาวน์โหลดใบกิจกรรมได้จาก www.dltv.ac.th

ใบกิจกรรมที่ 2

ขนาดของแรงโน้มถ่วงขึ้นอยู่กับปริมาณใด

จุดประสงค์

วิเคราะห์ข้อมูลและอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อขนาดของแรงโน้มถ่วง

วัสดุและอุปกรณ์

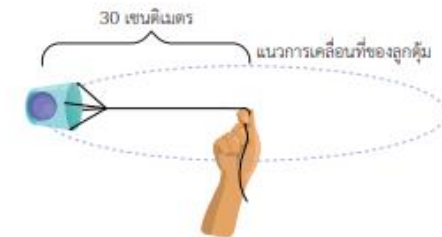
1. แก้วพลาสติก	1 ใบ
2. เชือกโปรเซนิล	1 ม้วน
3. ดินน้ำมัน 150 กรัม	1 ก้อน

วิธีการดำเนินงานกิจกรรม

1. บรรจุก้อนดินน้ำมันครึ่งก้อน มวล 75 กรัม ในแก้วพลาสติก มัดเชือกรอบแก้วพลาสติกให้มีลักษณะเป็นลูกตุ้ม โดยเชือกยาว 1 เมตร ดังภาพ

2. จับเชือกที่ด้านตรงข้ามกับลูกตุ้ม โดยให้เชือกมีความยาว 30 เซนติเมตร เหยียดลูกตุ้มด้วยอัตราเร็วค่าหนึ่งให้เคลื่อนที่เป็นวงกลมเหนือศีรษะให้มีลักษณะดังภาพ สังเกตขนาดของแรงที่เชือกกระทำต่อมือ บันทึกผลลงในใบงานที่ 2

ใบงานที่ 2

ขนาดของแรงโน้มถ่วงขึ้นอยู่กับปริมาณใด

ดาวน์โหลดใบงานได้จาก www.dltv.ac.th

ใบงานที่ 2

ขนาดของแรงโน้มถ่วงขึ้นอยู่กับปริมาณใด

คำชี้แจง

ให้นักเรียนบันทึกข้อมูลให้ถูกต้อง แล้วตอบคำถามท้ายกิจกรรม

บันทึกผลการทำกิจกรรม

ตาราง ขนาดของแรงที่เชือกกระทำต่อมือเมื่อมวลของลูกตุ้มเท่ากัน (75 กรัม) แต่ความยาวของเชือกแตกต่างกัน

ความยาวของเชือก (เซนติเมตร)	ขนาดของแรงที่เชือกกระทำต่อมือ
30	
60	

ตาราง ขนาดของแรงที่เชือกกระทำต่อมือเมื่อความยาวของเชือกเท่ากัน (30 เซนติเมตร) แต่มวลของลูกตุ้มแตกต่างกัน

มวลของลูกตุ้ม (กรัม)	ขนาดของแรงที่เชือกกระทำต่อมือ
75	
150	

ก่อนเริ่มทำกิจกรรม

กิจกรรมนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร

กิจกรรมนี้มีจุดประสงค์อะไร

วิธีการดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

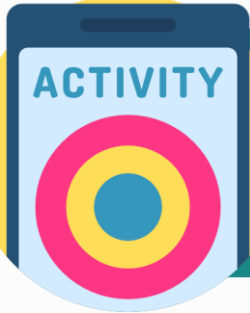
นักเรียนต้องสังเกตหรือรวบรวมข้อมูลอะไรบ้าง

กิจกรรมนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร

คำตอบ

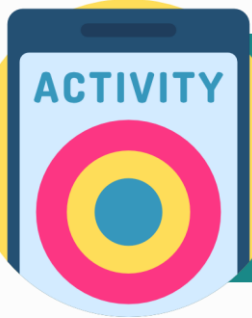
ปัจจัยที่มีผลต่อขนาดของแรงโน้มถ่วง

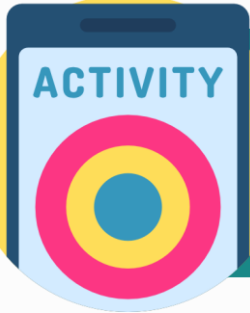
กิจกรรมนี้มีจุดประสงค์อะไร

คำตอบ

วิเคราะห์ข้อมูลและอธิบายปัจจัย
ที่มีผลต่อขนาดของแรงโน้มถ่วง

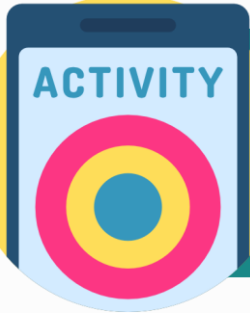
วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

วิธีดำเนินการกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

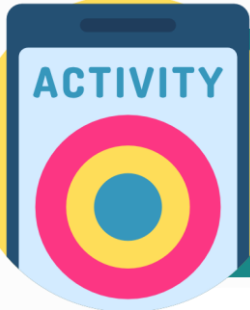

บรรจุดินน้ำมัน
มวล 75 กรัมในแก้วพลาสติก
และมัดด้วยเชือก

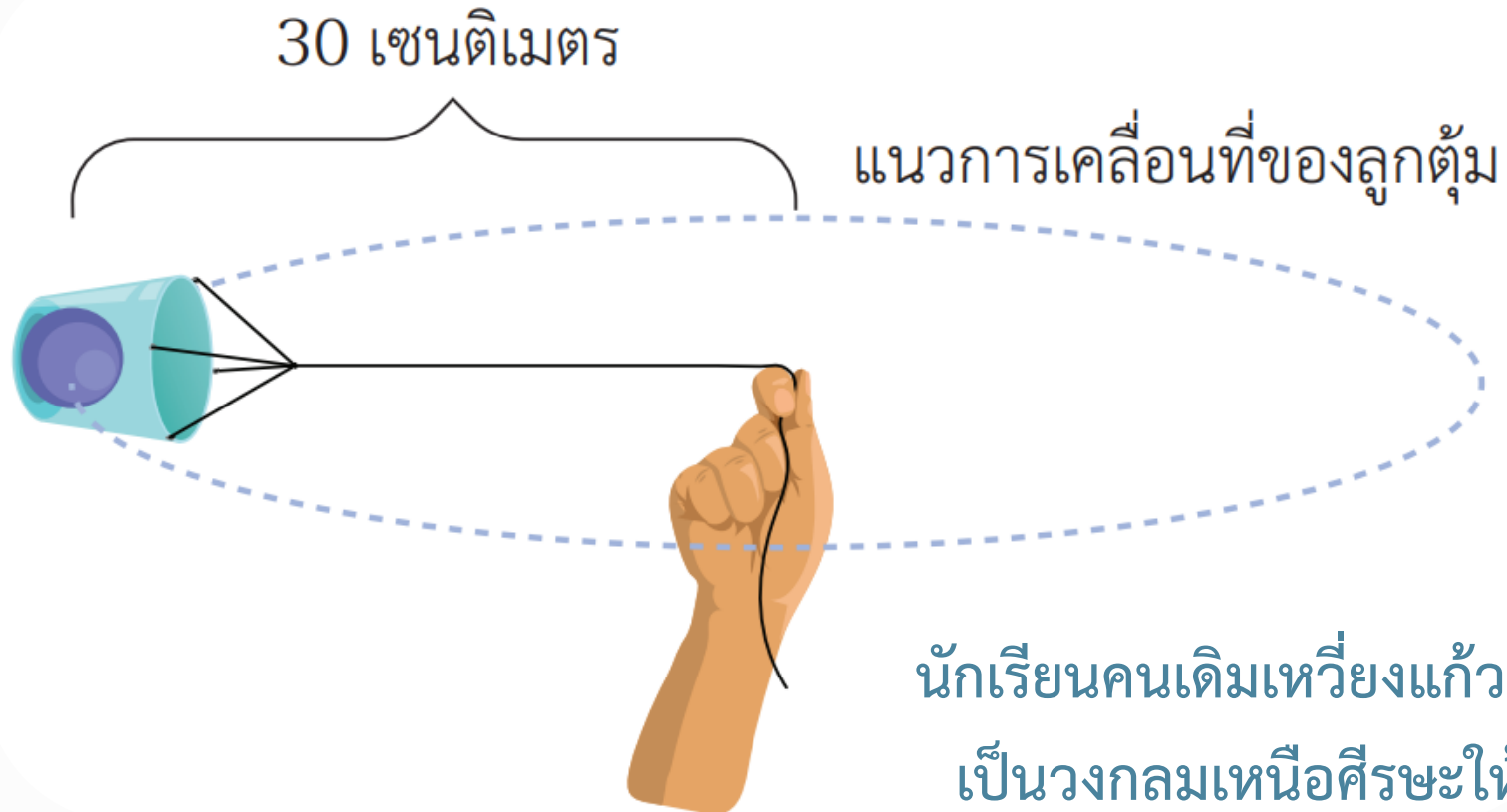

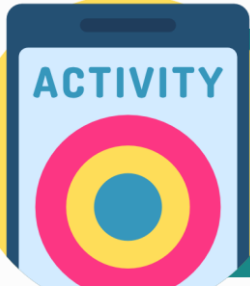
วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

เหวี่ยงแก้วพลาสติกให้เคลื่อนที่เป็นวงกลม
ใน 2 ลักษณะ ด้วยอัตราเร็วเท่ากัน

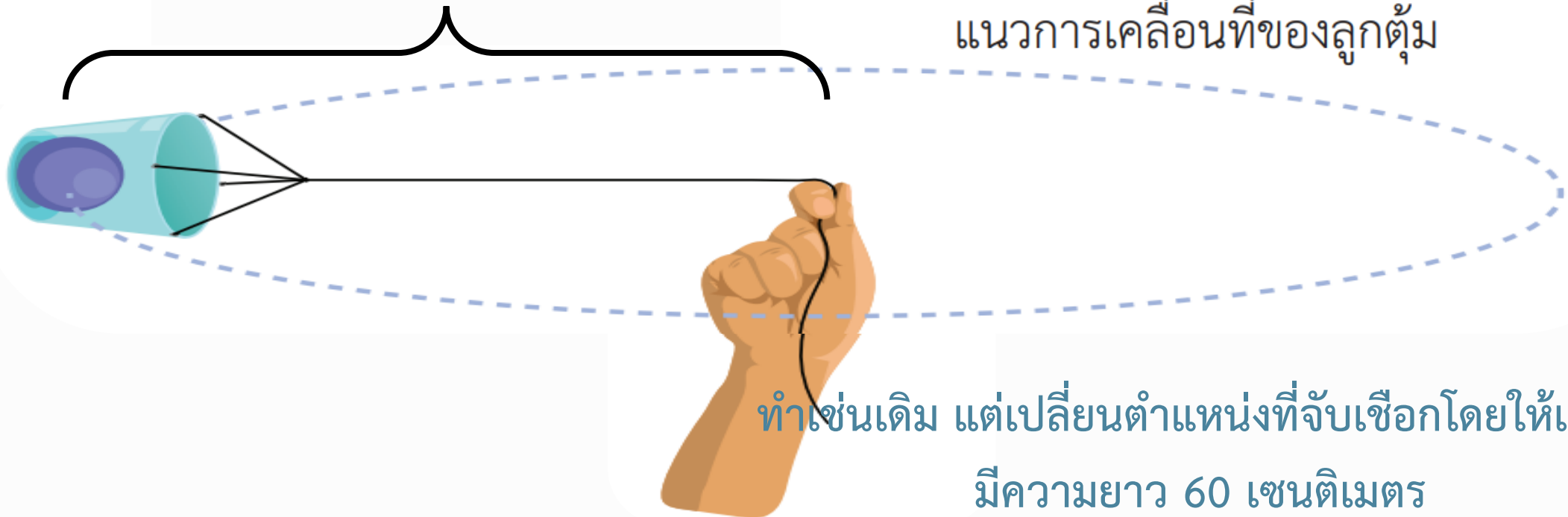
วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

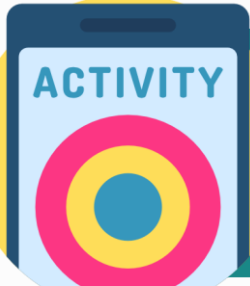
วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

60 เซนติเมตร

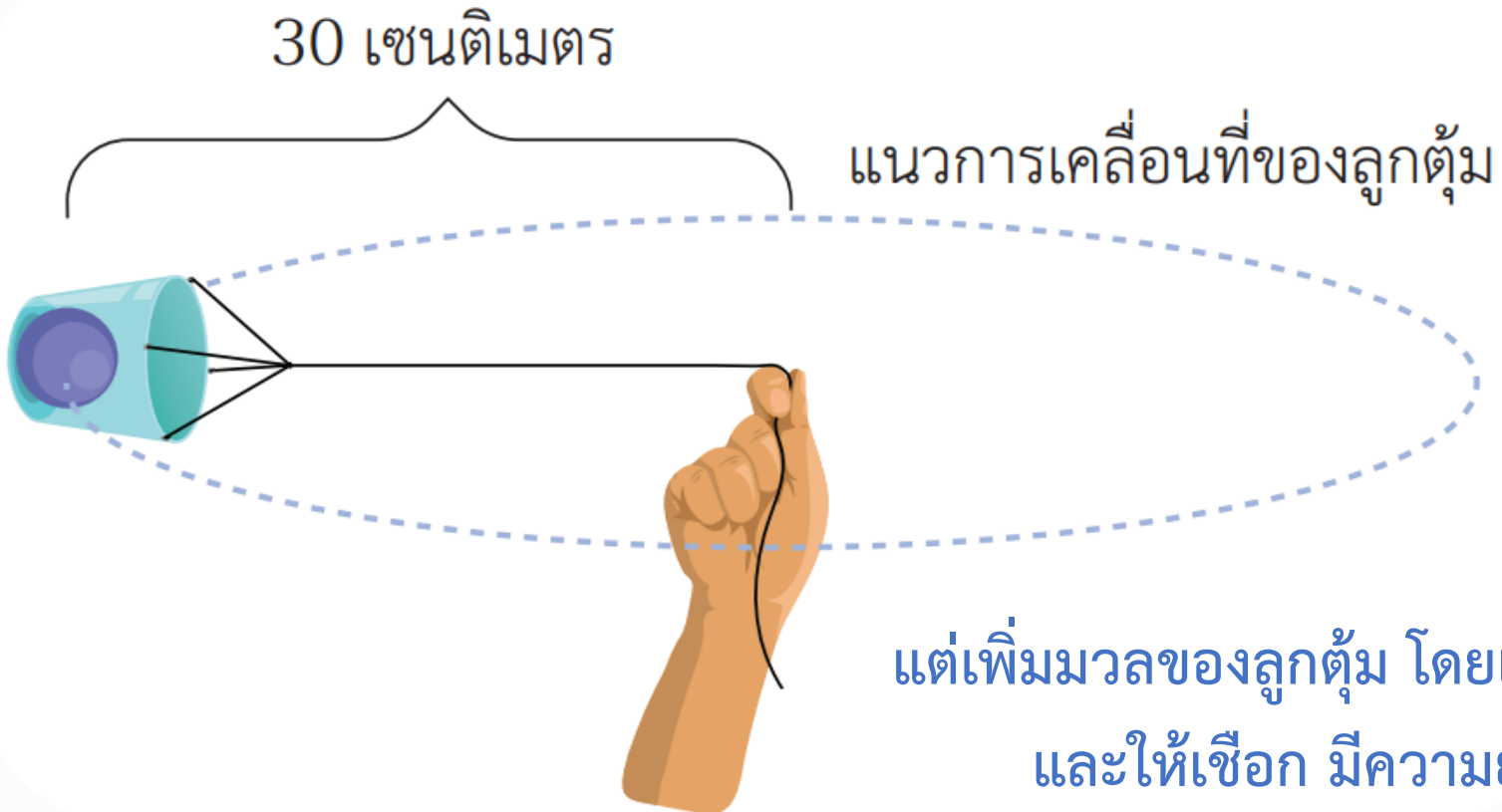

ทำเช่นเดิม แต่เปลี่ยนตำแหน่งที่จับเชือกโดยให้เชือก
มีความยาว 60 เซนติเมตร

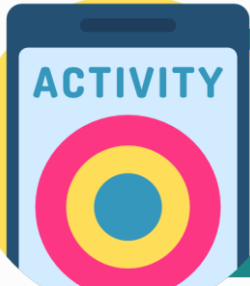
วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

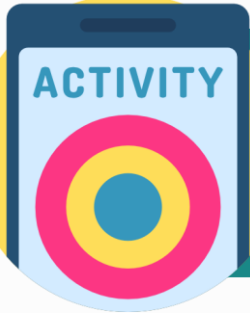
เหวี่ยงลูกตุ้มด้วยอัตราเร็วเท่าเดิมให้
เคลื่อนที่เป็นวงกลมเหนือศีรษะ
สังเกตขนาดของแรงที่เชือกกระทำต่อมือ

วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

ศึกษาใบความรู้ที่ 2
แรงโน้มถ่วง

นักเรียนต้องสังเกตหรือรวบรวมข้อมูลอะไรบ้าง

สังเกตและเปรียบเทียบขนาดของแรงที่กระทำต่อมือที่ความยาว
เชือกเท่ากันแต่มวลของดินน้ำมันต่างกัน และที่มวลของดินน้ำมัน
เท่ากันแต่ความยาวเชือกต่างกัน

ใบความรู้ที่ 2

แรงโน้มถ่วง

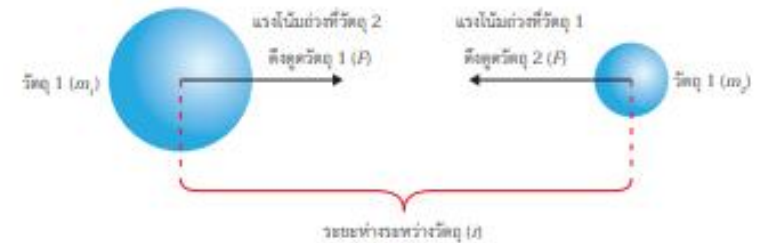
ดาวน์โหลดใบความรู้ได้จาก www.dltv.ac.th

ใบความรู้ที่ 2

แรงโน้มถ่วง

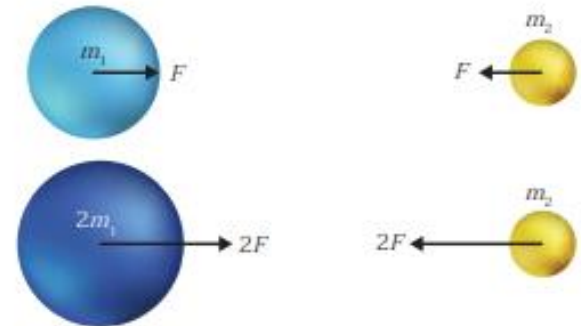
เราทราบมาเกี่ยวกับวัตถุต่าง ๆ มีมวลและมีสนามโน้มถ่วงอยู่โดยรอบ ซึ่งเมื่อวัตถุชิ้นหนึ่งเข้ามาในสนามโน้มถ่วงนี้ ก็จะทำให้เกิดแรงโน้มถ่วงกระทำต่อวัตถุในทิศทางเข้าหาศูนย์กลางมวลของวัตถุที่เป็นแหล่งของสนามโน้มถ่วง ขนาดของแรงโน้มถ่วงจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับมวลของวัตถุและระยะห่างระหว่างศูนย์กลางมวลของวัตถุ

ดังนั้นวัตถุที่มีมวลจะมีแรงโน้มถ่วงกระทำต่อกันโดยกระทำที่ศูนย์กลางมวลด้วยขนาดเท่ากันแต่มีทิศทางตรงกันข้าม แรงโน้มถ่วงที่กระทำต่อวัตถุทั้งสองเป็นแรงกิริยา-ปฏิกิริยาขึ้น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แรงโน้มถ่วงที่กระทำต่อวัตถุที่อยู่ข้างกัน

ขนาดของแรงโน้มถ่วง (gravitational force : F) ขึ้นอยู่กับมวลของวัตถุทั้งสอง (m_1 , m_2) เมื่อระยะห่างระหว่างวัตถุคงที่ ดังภาพที่ 2 ก เมื่อมวลของวัตถุ 1 (m_1) เพิ่มขึ้น 2 เท่า แรงโน้มถ่วงจะเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า ส่วนในภาพที่ 2 ข เมื่อมวลของวัตถุ 2 (m_2) เพิ่มขึ้น 2 เท่า แรงโน้มถ่วงก็เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าเช่นกัน และในภาพที่ 2 ค เมื่อมวลของวัตถุทั้งสองเพิ่มขึ้น 2 เท่า แรงโน้มถ่วงจะเพิ่มขึ้นเป็น 4 เท่า

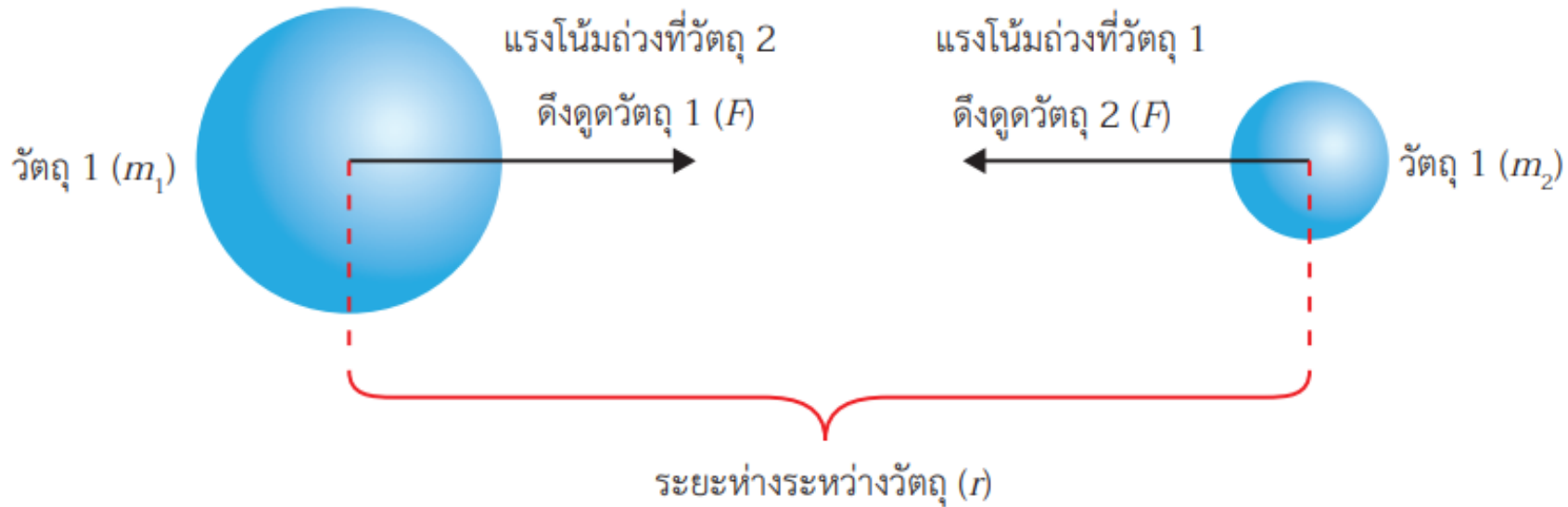
ก. เมื่อมวล m_1 เพิ่มขึ้น 2 เท่า แรงโน้มถ่วงเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า

ใบความรู้ที่ 2

เราทราบมาแล้วว่าวัตถุต่าง ๆ มีมวลและมีสนามโน้มถ่วงอยู่โดยรอบ ซึ่งเมื่อวัตถุอื่นเข้ามาในสนามโน้มถ่วงนี้ ก็จะทำให้เกิดแรงโน้มถ่วงกระทำต่อวัตถุในทิศทางเข้าหาศูนย์กลางมวลของวัตถุที่เป็นแหล่งของสนามโน้มถ่วง ขนาดของแรงโน้มถ่วงจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับมวลของวัตถุและระยะห่างระหว่างศูนย์กลางมวลของวัตถุ

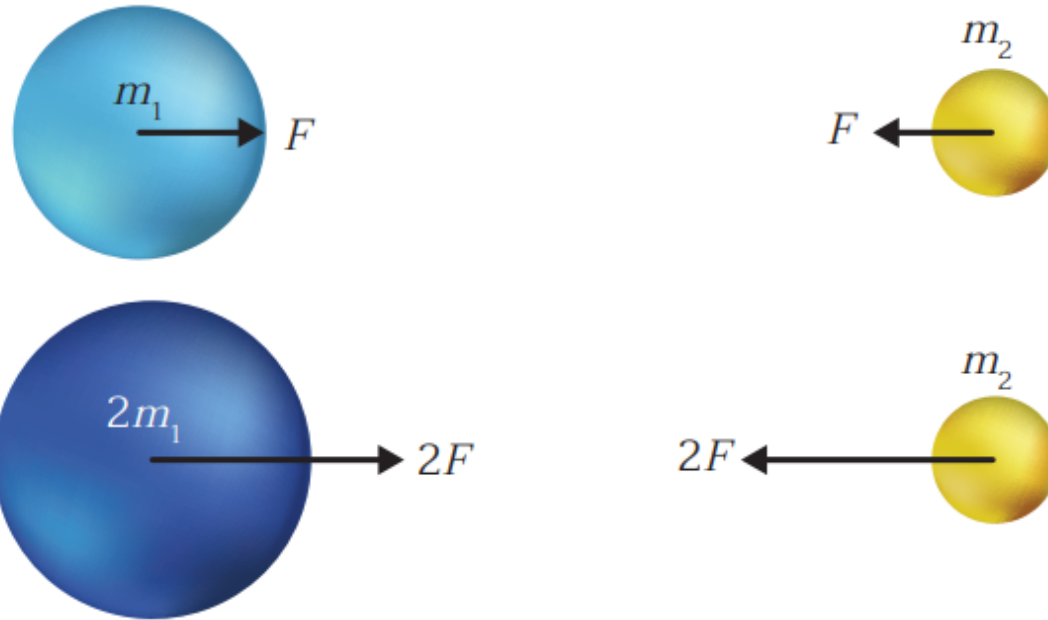
ดังนั้นวัตถุที่มีมวลจะมีแรงโน้มถ่วงกระทำต่อกันโดยกระทำที่ศูนย์กลางมวลด้วยขนาดเท่ากันแต่มีทิศทางตรงกันข้าม แรงโน้มถ่วงที่กระทำต่อวัตถุทั้งสองเป็นแรงกิริยา-ปฏิกิริยากัน ดังภาพที่ 1

ใบความรู้ที่ 2

ขนาดของแรงโน้มถ่วง (gravitational force : F) ขึ้นอยู่กับมวลของวัตถุทั้งสอง (m_1 , m_2) เมื่อระยะห่างระหว่างวัตถุคงที่ ดังภาพที่ 2 ก เมื่อมวลของวัตถุ 1 (m_1) เพิ่มขึ้น 2 เท่า แรงโน้มถ่วงจะเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า ส่วนในภาพที่ 2 ข เมื่อมวลของวัตถุ 2 (m_2) เพิ่มขึ้น 2 เท่า แรงโน้มถ่วงก็เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าเช่นกัน และในภาพที่ 2 ค เมื่อมวลของวัตถุทั้งสองเพิ่มขึ้น 2 เท่า แรงโน้มถ่วงจะเพิ่มขึ้นเป็น 4 เท่า

ก. เมื่อมวล m_1 เพิ่มขึ้น 2 เท่า แรงโน้มถ่วงเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า

คำถามท้ายกิจกรรม

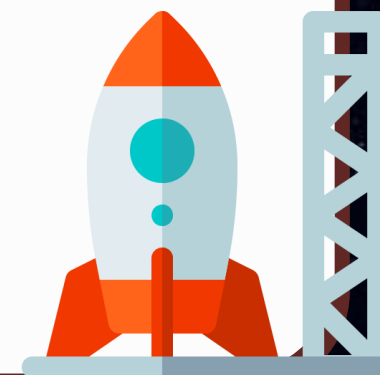
เมื่อเพิ่มความยาวของเชือก ขนาดของแรงที่เชือกกระทำ
ต่อมือเป็นอย่างไร

คำตอบ

ขนาดของแรงจะน้อยลงเมื่อความยาวของเชือกมากขึ้น

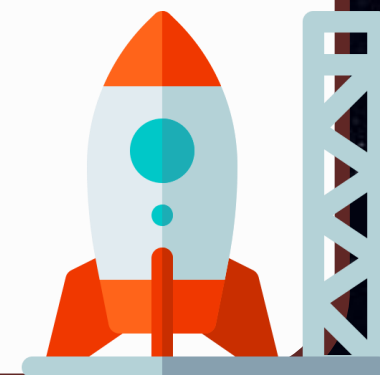
คำถามท้ายกิจกรรม

เมื่อเพิ่มมวลของลูกตุ้ม ขนาดของแรงที่เชือกกระทำต่อมือ
เป็นอย่างไร

คำตอบ

ขนาดของแรงจะเพิ่มขึ้นเมื่อมวลของลูกตุ้มมากขึ้น

คำถามท้ายกิจกรรม

ในกิจกรรมนี้ถ้าให้ลูกตุ้มแทนดาวเคราะห์มือที่จับเชือกแทนดวงอาทิตย์แรงที่เชือกกระทำ ต่อมือเปรียบเทียบกับ
กับแรงอะไร

คำตอบ

แรงโน้มถ่วงระหว่างดวงอาทิตย์กับดาวเคราะห์

คำถามท้ายกิจกรรม

จากการศึกษาใบความรู้ที่ 2 แรงแม่เหล็ก
ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อขนาดของแรงแม่เหล็ก

คำตอบ

มวลของวัตถุและระยะห่างระหว่างวัตถุ

สรุป

บทเรียนในวันนี้

สรุป

บทเรียนในวันนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อขนาดของแรงโน้มถ่วง

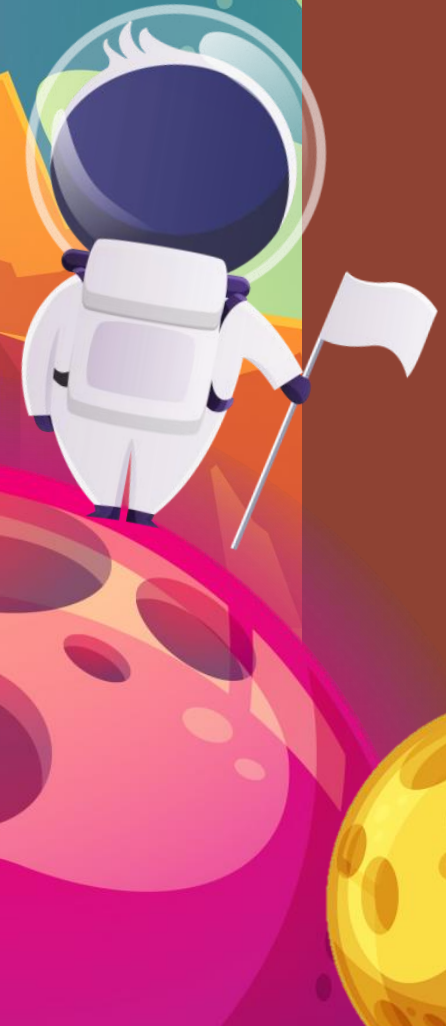
คือ มวลของวัตถุ และ ระยะห่างระหว่างวัตถุ

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

เรื่อง การโคจรของดาวเคราะห์
รอบดวงอาทิตย์ (3)

สิ่งที่ต้องเตรียม

1. ใบงานที่ 2 ขนาดของแรงโน้มถ่วงขึ้นอยู่กับปริมาณใด
2. ใบความรู้ที่ 2 แรงโน้มถ่วง
3. ใบความรู้ที่ 3 การโคจรของดาวเคราะห์รอบดวงอาทิตย์

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

